

Årsredovisning stadsdelsnämnder 2016

Stadsdelsnämnden Öster

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag	3
2.1 Människor möts i Borås	3
2.2 Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga.....	8
2.3 Medborgares initiativkraft gör landsbygden levande	13
2.4 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt.....	14
2.5 Ekonomi och egen organisation	15
3 Stadsdelsverksamhet	17
3.1 Resultat	17
3.2 Budgetavvikelse	18
3.3 Verksamheternas utveckling	20
4 Kommungemensam verksamhet	27
4.1 Resultat	27
4.2 Kommunövergripande verksamhet.....	28
4.3 Kommungemensam produktion.....	30
5 Verksamhetsmått	34
5.1 Fritidsverksamhet	34
5.2 Kultur	35
5.3 Skola	35
5.4 Förskola.....	37
5.5 Individ- och familjeomsorg för barn och ungdomar.....	38
5.6 Äldreomsorg	40
5.7 Egen organisation	42
6 Investeringar	42

1 Inledning

Inom Stadsdelsnämnden Östers ansvarsområde ligger förskola, skola, äldreomsorg, individ- och familjeomsorgens delområde för barn och familj, kultur och fritid inom nämndens geografiska område.

Utöver stadsdelsnämndsverksamheten ansvarar Stadsdelsnämnden Öster för kommungemensamma uppgifter inom äldreomsorgen och funktionshinderverksamheten. Dessutom finns en stor andel av stadens gemensamma produktionsenheter inom äldreomsorgen (vård- och omsorgsboenden och korttidsenheter) inom stadsdelens geografiska område och därmed inom Stadsdelsnämnden Östers ansvarsområde.

Nämndens redovisade resultat för stadsdelsverksamheten är 17,3 mnkr jämfört med tilldelat kommunbidrag, och för den kommungemensamma verksamheten, som nämnden ansvarar för, blev det redovisade resultatet -1,5 mnkr. Om resultatet regleras för posten "Icke-Boråsare" som nämnden inte får föra med sig till nästkommande år, slutar resultatet i stället på -2,1 mnkr.

Flera anställda inom förvaltningen har under hösten varit delaktiga i arbetet med förberedelser inför den omorganisation som gäller från 2017-01-01. Detta har i olika omfattning påverkat arbetet med förvaltningens verksamheter, främst vad gäller utvecklingsfrågor.

2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

2.1 Människor möts i Borås

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde Staden 2016	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Antal genomförda medborgardialoger.	6	5	24	4	3
Personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar (medelvärde).	18	16	13	14	17
Andel personer i äldreboende med aktuell genomförandeplan, ej äldre än sex månader, %.	90	83,7	93	95	82
Antal lägenheter som är trygghetsbostäder.	16	16	204	22	23
Andel hemtjänsttagare som uppger att det känns tryggt att bo hemma med stöd från hemtjänsten, %.				90	88,1

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde Staden 2016	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Andel hemtjänsttagare som uppger att hemtjänstpersonalen alltid eller oftast tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål, %.				90	88,1

Antal genomförda medborgardialoger.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet. Under året har tre medborgardialoger och en brukardialog genomförts. I mars genomfördes en dialog kring utveckling av det gamla stationsområdet i Gånghester. Under 2015 genomfördes en dialog i samma fråga så medborgardialogen i mars hade fokus på hur man kan gå vidare. Dialogen genomfördes i samverkan med Fritid- och folkhälsonämnden. I maj genomfördes en medborgardialog på Kransmossens friluftsområde i samband med Trandaredsdagen. Då önskade nämnden medborgarnas synpunkter kring friluftsområdet samt hur boende på Trandared trivs i sitt område och hur nöjda de är med den kommunala service som finns i området. Även denna dialog genomfördes i samverkan med Fritid- och folkhälsonämnden. Ytterligare en medborgardialog genomfördes i september på Träffpunkt Simonsland med temat "bostäder för äldre". Medborgarna samtalande med politiker kring boendefrågor och fick svara på en enkät kring sitt boende. Dialogen var en del i nämndens arbete med en åtgärdsplan för tillgängliga bostäder för äldre och Sociala omsorgsnämndens målgrupper. Den fjärde dialogen var en brukardialog som handlade om nya Hulta torg, nybyggnation men även tryggheten i området. Boende var inbjudna till information och dialog. Den genomfördes i samverkan med AB Bostäder, Polisen och stadsdelens kommunala verksamheter. Inga politiker deltog utan bara tjänstemän, därför räknas den inte som en medborgardialog.

Personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar (medelvärde).

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet. Resultatet har försämrats något jämfört med 2016 T1 mätning då en hemtjänsttagare i genomsnitt under en 14-dagarsperiod mötte 17 personer gentemot nuvarande 17,5 personer. Borås Stad har ändrat förfarandet för mätningen, vilket eventuellt kan ha påverkat resultatet. Vid tidigare års mätningar har det gjorts ett urval av var femte brukare som uppfyllde kriterierna, numera räknas alla hemtjänsttagare in. Hemtjänstgrupperna kommer fortsättningsvis att arbeta med planering så att färre antal personal knyts till varje arbetsschema. Något som påverkat kontinuiteten negativt är andelen vikarier som gått in för ordinarie personal. Frånvaron och omsättning bland ordinarie personal behöver därför minskas.

Andel personer i äldreboende med aktuell genomförandeplan, ej äldre än sex månader, %.

Stadsdelsnämnden har inte nått det uppsatta målet att 95 % av brukarna ska ha en aktuell genomförandeplan. Anledningen är bland annat handhavandefel i verksamhetssystemet VIVA (uppdateringar har inte blivit registrerade rätt), men också att planerna inte blivit uppdaterade inom de fastslagna sex månaderna. Förslag till åtgärder för att förbättra utfallet kommer att diskuteras och planeras på områdesledningarna i början av 2017.

Antal lägenheter som är trygghetsbostäder.

Under 2016 har ett antal lägenheter Bokvämtcertifierats och omdanats till Trygghetsbostäder. Det gäller i första hand omdaningar av befintliga seniorbostäder och vård- och omsorgsboende.

Andel hemtjänstagare som uppger att det känns tryggt att bo hemma med stöd från hemtjänsten, %.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet. I brunkarundersökningen uppger 88% av brukarna att det känns tryggt att bo hemma med stöd av hemtjänsten. Hemtjänstgrupperna kommer att ha välkomstsamtal med alla nya hemtjänstagare där hemtjänstagarens förväntningar och önskemål klargörs. Vidare kommer verksamheten kvalitetssäkra att alla erbjuds en personal som har extra kontakt med den enskilde, en så kallad socialt omsorgsansvarig. Genom aktuella genomförandeplaner säkerställer verksamheten att insatsen utförs på det sätt som hemtjänstagaren själv önskar. God kontinuitet med färre personal kring den enskilde och en hög andel utbildad personal är av vikt för trygghetskänsla.

Andel hemtjänstagare som uppger att hemtjänstpersonalen alltid eller oftast tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål, %.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet. I brunkarundersökningen uppger 88 % av brukarna att hemtjänstpersonalen alltid eller oftast tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål. Hemtjänstgrupperna kommer att ha välkomstsamtal med alla nya hemtjänstagare där hemtjänstagarens förväntningar och önskemål klargörs. Därutöver kommer verksamheten kvalitetssäkra att alla erbjuds en personal som ha extra kontakt med den enskilde, en så kallad socialt omsorgsansvarig. Genom aktuella genomförandeplaner säkerställer verksamheten att insatsen utförs på det sätt som hemtjänstagaren själv önskar. Det är av vikt att biståndshandläggaren följer upp biståndsbeslutet för att säkerställa att det överensstämmer med vad som utförs och hemtjänstagarens behov.

Verksamhetens indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
KULTUR Utveckla biblioteken och medborgarkontoret som mötesplatser.	32	34	40	40
LOKALT INFLYTANDE: Öka det lokala inflytandet.		27	38	40

KULTUR Utveckla biblioteken och medborgarkontoret som mötesplatser.

Biblioteken har arbetat med programverksamhet som bland annat bokcirklar, korsordscafé, studiecirkel, föreläsningar och sommarbokklubb för barn och vuxna. Det har genomförts hembesök till familjer med 6-månadersbarn där bibliotekarierna har informerat om Boda familjecentral och Hässlehus biblioteks verksamheter, samt överlämnat en bokgåva. Medborgarkontoret har haft frukostföreläsningar, stick- och virkcafé, läsläsning och spanskakurs. Mötesplats Hulda samverkar med AB Bostäder kring information till boenden och gällande olika aktiviteter som läxhjälp, bok-/språkcafé och sopplunch. Inför sommaren genomfördes en rekryteringsmessa i samverkan med Jobb Borås och Arbetsförmedlingen. Under hösten i samband med Hälsoveckan var det aktiviteter på alla bibliotek och mötesplatser. Målvärdet avser antal större aktiviteter på alla enheter. Målvärdet motsvarar 8 aktiviteter per år och enhet.

LOKALT INFLYTANDE: Öka det lokala inflytandet.

Arbetet med att öka det lokala inflytandet har skett bland annat via ordsråd och områdesnätverk. Indikatorn mäter antal träffar som genomförts i nätverk, ordsråd och trygghetsvandringar under året. Alla aktörer såsom föreningar, kyrkan, organisationer och kommunala verksamheter för en dialog om utveckling och genomför aktiviteter i sina områden. Det bidrar till ökad trygghet, trivsel och integration.

Det har genomförts tre medborgardialoger och en brukardialog med olika teman under året. Även två trygghetsvandringar på Hässleholmen i samverkan med AB Bostäder, Hyresgästföreningen, Tekniska förvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen har genomförts. Trygghetsvandringarna marknadsfördes brett i området och på olika språk, ca 70 personer deltog. Det har också genomförts två trivselvandringar på Hässleholmen och Hulta.

2.1.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Kommunala riktlinjer för biståndsbedömning till vård- och omsorgsboende ska tas fram av Stadsdelsnämnd Öster.	Delvis genomfört	Arbetet med att kvalitetssäkra myndighetsprocessen inom äldreomsorgen har pågått under hela året och kommer att fortgå en bit in på 2017. I arbetet ingår att ta fram eller revidera riktlinjer för beslut om olika insatser såsom vård- och omsorgsboende, korttidsvård och hemtjänst. Riktlinjerna ska förtydliga vilka kriterier som ska gälla vid biståndsbedömning. En riktlinje ska, utöver vad som lagstadgas i Socialtjänstlagen, innehålla vad som ska gälla i Borås stad. Ett exempel på detta är att de som uppnår 100 utförda hemtjänsttimmar i månaden varaktigt under tre månader skall erbjudas plats på ett vård- och omsorgsboende. Dessutom ska alla äldre som passerar den ekonomiska brytpunkten mellan hemtjänst och vård- och omsorgsboende erbjudas en plats på vård- och omsorgsboende. Framtagandet av riktlinje för biståndsbedömning till vård- och omsorgsboende är i sin slutfas.
Stadsdelsnämnderna ska verka för kompetensutveckling av personalen inom äldreomsorgen. Stadsdelsnämnd Öster uppdras ta fram en kompetensplan.	Delvis genomfört	Uppdraget har delvis omhändertagits i "Ett gott liv var dag". Ett förslag är framtaget vad gäller legitimerad personal.
Olika typer av boenden ska finnas, från trygghetsboenden till kompletta vård- och omsorgsboenden. Kommunen har en viktig roll i att stimulera tillkomsten av sådana boenden och en plan som bland annat fastställer hur detta arbete ska bedrivas ska finnas klar under 2016.	Delvis genomfört	Stadsdelsnämnden har från "Ett gott liv var dag" haft i uppdrag att kartlägga beståndet av befintliga bostäder och ta fram en långsiktig handlingsplan för fler tillgängliga bostäder för Vård- och äldre och Sociala omsorgsnämndens målgrupper. Kartläggningen genomfördes 2015 och en delrapport med en åtgärdsplan avseende bostäder för äldre godkändes av nämnden i december 2016. Delrapporten är överlämnad till Vård- och äldrenämnden för fortsatt arbete med en mer långsiktig plan tillsammans med övriga intressenter, som t ex bostadsbolag och Samhällsplaneringsnämnden.
Under 2016 ska behovet av ytterligare avdelningar i äldreomsorgen med språklig inriktning utredas och om behov finns inrättas.	Genomfört	Uppdraget har omhändertagits i arbetet med en långsiktig åtgärdsplan för tillgängliga bostäder för Vård- och äldre och Sociala omsorgsnämndens målgrupper. Vård- och äldrenämnden behöver säkra behovet av boendeplatser med särskild språkkompetens för att tillgodose målgruppens behov. Under 2016 har ytterligare en enhet avsedd för finskspråkiga somatiskt sjuka brukare tillskapats genom omdaning av sex platser på Klintesväng,

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
		där det nu finns 12 platser för finskspråkiga personer med somatisk sjukdom. Även en avdelning med 10 platser på Distansgatan har omdanats till ett finskspråkigt boende. Där finns nu 40 platser för finskspråkiga personer med demenssjukdom.
Träffpunkt Simonsland – Borås Stads mötesplats för äldre, för människor med funktionsnedsättning och för anhöriga – ska kompletteras med en frivilligamordnare och lots till verksamheten för människor med funktionsnedsättning.	● Genomfört	Tjänsten som Frivilligamordnare/Lots fanns med som sökbar tjänst inför omorganisationen till facknämnder. Den blev ej tillsatt utan har annonserats ut igen. Frivilligcentralen öppnades 2016-10-13 med hjälp av donerade medel från Stiftelsen Curamus. Den drivs av befintlig personal tills dess att tjänsten som Frivilligamordnare tillsatts.
Antalet platser på vård- och omsorgsboenden ska anpassas till genomsnittligt förväntat behov av ca 30 tomplatser.	● Genomfört	De tomma platserna har minskat i antal. I månadskiftet december-januari fanns totalt 34 tomma platser (varav 21 platser är inflyttningsklara). Det fanns också 10 platser på den tomställda enheten på Källebergsgatan 31 (Källhaga). När Margaretagatan 5 omdanades till trygghetsbostäder från och med 2016-09-01 minskade antalet platser på vård- och omsorgsboende med 28. Även inflyttningsstoppet på Klintesväng 10 (16 platser), Dalsjövägen 25 (6 platser) och Furuvägen 1 (5 platser) har påverkat tomtiden. På dessa enheter finns i dagsläget 19 tomma platser, vilka inte är medräknade i den totala tomtiden. Det har inte utgått någon tomtiderättning till dessa enheter.
På försök ska en verksamhet startas i Träffpunkt Simonslands regi där frivilliga tar med sig äldre passagerare på cykelutflykter.	● Genomfört	En parcykel med hjälpmotor är inköpt till Träffpunkt Simonsland.
Träffpunkt Simonsland har behov av fler större möteslokaler, samt att flera föreningar och organisationer står på kö till kontor. Stadsdelsnämnd Öster får i uppdrag att utreda hur behovet kan lösas.	● Genomfört	Stadsdelsnämnden Öster har utrett behovet och tillskrivit Kommunstyrelsen om utökat kommunbidrag för inhyring av ytterligare lokaler. Kommunstyrelsen begärde in vissa förtydliganden och ärendet kompletterades av stadsdelsnämnden i september. Begäran har hanterats i budget 2017. Ansvaret för Träffpunkt Simonsland överfördes i januari 2017 till Fritid- och folkhälsonämnden, vilken nu kan utöka träffpunkten med fler möteslokaler och kontorsarbetsplatser till föreningslivet.
De administrativa rutinerna kring biståndsbedömningen ska ses över och förbättras.	● Genomfört	Under 2016 har ett arbete med att kvalitetssäkra myndighetsprocessen inom äldreomsorgen pågått. Arbetet kommer att fortgå en bit in på 2017. En del i arbetet är att skapa en handlägningsprocess med tillhörande rutiner. Den nya handlägningsprocessen samt styrningen och ledningen utifrån denna, skall säkerställa att invånarna skall få likvärdig bedömning och service. Arbetet med handlägningsprocessen kommer även medföra behov av revidering av riktlinjerna för hemtjänst, vilket kommer att omhändertas under 2017.

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Stadsdelsnämnd Öster uppdras inrätta funktion Äldreombudsman.	Genomfört	Tjänsten har tillsatts under hösten.

2.1.2 Nämnd

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Utforma en handlingsplan som syftar till att underlätta för medborgare/ andra organisationer att kunna använda stadsdelens lokaler som mötesplatser	Delvis genomfört	Förvaltningens olika verksamheter har var och en för sig arbetat på olika sätt för att deras lokaler ska kunna användas som mötesplatser, men någon samlad handlingsplan har inte färdigställts.

2.2 Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde Staden 2016	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Andel föräldrar som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan, %.	96,3	97,6	99	100	95,5
Andel elever i åk 9 som är behöriga till något nationellt gymnasieprogram, %.	82,3%	80,4%	88	90	69%
Andel elever i åk 9 med minst godkänt i alla ämnen, %.	73,3	71,3	83	88	60,3
Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9.	211,3	207,1	219	215	182,2
Andel elever i grundskolan som upplever att lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter, %.			92	100	78,9
Andel elever som känner sig trygga i grundskolan, åk 4-9, %.	91,4	91,3	98	100	92,5
Andel elever i åk 5 som upplever att läraren förväntar sig att de ska nå målen i alla ämnen, %.	92,8	88,9	99	100	95,4

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde Staden 2016	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Andel elever i åk 8 som upplever att läraren förväntar sig att de ska nå målen i alla ämnen, %.	85,6	85,1	98	100	86,7

Andel föräldrar som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan, %.

Stadsdelsnämnden når inte målvärdet på 100 procent. Andelen vårdnadshavare som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan har minskat något. År 2015 uppgav 97,6 procent att de känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan. Samverkan i olika former med vårdnadshavarna är en viktig faktor för att vårdnadshavarna ska känna sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan. På förskolorna finns organiserad samverkan genom föräldraråd, föräldramöten och utvecklingssamtal med barnen. Vårdnadshavare är också alltid välkomna att vara med i verksamheten. Ett gott förhållningssätt och bemötande till barn och vårdnadshavare lägger grunden för en känsla av trygghet. Förskolorna arbetar för att ge barn och föräldrar en god introduktion och möjlighet till delaktighet i verksamheten.

Andel elever i åk 9 som är behöriga till något nationellt gymnasieprogram, %.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet gällande att 90 procent av eleverna i åk 9 ska vara behöriga till något nationellt gymnasieprogram. Utfallet för åk 9 vårterminen 2016 blev 69 procent. Resultatet kan delvis förklaras med den ökade andelen nyanlända elever under senare år. Språkbrister och brister i tidigare skolgång gör det svårare för de nyanlända eleverna att uppnå de nationella målen i utsatt tid. En annan förklaring till resultatet är att verksamheten inte alltid kunnat sätta in adekvata åtgärder till de elever som är i behov av särskilt stöd.

Andel elever i åk 9 med minst godkänt i alla ämnen, %.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet. Andel elever i åk 9 med minst godkänt i alla ämnen är 60,5 procent. Det förklaras delvis, såsom nämnts tidigare av den ökade andelen nyanlända i stadsdelen. Bristande kunskaper i svenska språket och brister i tidigare skolgång gör det svårt för många nyanlända elever att på en kort tid hinna uppnå kunskapskravet E i alla ämnen. Med stor sannolikhet påverkar även socioekonomiska faktorer, såsom till exempel föräldrars utbildningsnivå, elevernas skolresultat negativt. Elever med behov av särskilt stöd har också svårt att tillägna sig alla ämnen.

Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet. När samtliga elever inkluderas hamnar meritvärdet på 185,5 vilket är långt under målvärdet på 219. Differensen är stor mellan de båda skolorna Bodaskolans elever får ett genomsnittligt meritvärde på 163,1 medan Dalsjöskolans ligger på 201,9. Om nyanlända elever exkluderas blir Bodaskolans genomsnittliga meritvärde 201,4 och Dalsjöskolans 228,2. Skolorna når inte målvärdet för 2016 och en förklaring till detta är de nyanlända eleverna, som många gånger har brister i språk och tidigare skolgång. Goda kunskaper i svenska och matematik är en nyckel till framgång även i andra ämnen. På Bodaskolan är cirka 30 procent av eleverna nyanlända vilket påverkar studieresultaten. Många av dessa elever saknar grundläggande kunskaper i svenska och matematik. Utifrån detta så har insatser gjorts under året, till exempel intensivträning i svenska och matematik samt att ett kontinuerligt arbete för att utveckla undervisningen.

Andel elever i grundskolan som upplever att lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter, %.

Målvärdet är inte uppnått. Elevinflytande är ett område som skolorna prioriterat under en längre tid. På samtliga skolor utgör Bedömning för lärande, BFL, ett utvecklingsområde som är ständigt aktuellt. En vanligt förekommande metod för att ge eleverna inflytande på skolarbetet är att eleverna tillsammans med läraren gör en planering för ämnesområdet utifrån gällande kunskapskrav och centralt innehåll. Elever och lärare planerar arbetsätt, arbetsformer, redovisningsform och fördjupningsinnehåll gemensamt. Eleverna deltar sedan i utvärdering av arbetsområden och påverkar därigenom hur nästa arbetsområde skall utformas.

Andel elever som känner sig trygga i grundskolan, åk 4-9, %.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet på 100 procent. Andelen har dock ökat något jämfört med 2015 då 91,3 procent uppgav att de känner sig trygga i grundskolan. Samtliga skolor har en likabehandlingsplan för arbetet med värdegrund och trygghet. Det genomförs också trygghetsvandringar på skolorna. I stadsdelens mer utsatta områden finns en större social oro hos eleverna och konflikter på fritiden mellan olika grupperingar blir vanligare, vilket påverkar tryggheten i skolan. Trånga skolmiljöer bidrar också till den upplevda otryggheten.

Andel elever i åk 5 som upplever att läraren förväntar sig att de ska nå målen i alla ämnen, %.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet på 100 procent. Andelen som upplever att läraren förväntar sig att de ska nå målen i alla ämnen har dock ökat, från 88,9 procent 2015 till 95,2 procent 2016. Samtliga skolor arbetar med bedömning för lärande (BFL). De skolenheter som har arbetat längst med BFL visar att en större andel av eleverna upplever att läraren förväntar sig att de ska nå målen i alla ämnen. Det finns skolenheter som på kort tid har tagit emot många nyanlända elever. Det är en utmaning att göra all information tillgänglig för alla elever.

Andel elever i åk 8 som upplever att läraren förväntar sig att de ska nå målen i alla ämnen, %.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet på 100 procent. Utfallet för 2016 visar att 86,7 procent av eleverna i åk 8 upplever att läraren förväntar sig att de ska nå målen i alla ämnen. Det kan jämföras med 85,1 procent år 2015. Skolorna arbetar med BFL (bedömning för lärande). BFL handlar om ett förhållningssätt där skolan tydligt visar att man har höga förväntningar på eleverna. Höga förväntningar är en av flera framgångsfaktorer för högre måluppfyllelse. Skolorna har tagit emot många nyanlända på kort tid. Det är utmaning att göra all information tillgänglig för alla elever.

Verksamhetens indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
FRITID Öka andelen flickor i verksamheten. (%)	30	31	37	38
KULTUR Öka andelen barn och ungdomar i SDN Öster som nyttjar kultur, inom nämndens hela geografiska område (%)		29	22	26
KULTUR Öka antalet utlån av barn- och ungdomslitteratur per barn 6-17år.	13,7	11,5	15	12,4
FÖRSKOLA Alla förskolor ska ha en handlingsplan för arbetet med modersmålsstöd på förskolan			100	100

Verksamhetens indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
FRITID Skapa aktiviteter på fritidsgårdarna som syftar till att öka brukarinflytandet (%)			75	85

FRITID Öka andelen flickor i verksamheten. (%)

När en övre åldersgräns infördes på de gårdar där äldre ungdomar var dåliga förebilder för yngre besökare ökade också andelen flickor.

KULTUR Öka andelen barn och ungdomar i SDN Öster som nyttjar kultur, inom nämndens hela geografiska område (%)

Under 2016 har 227 elever deltagit i kulturskolefilialerna, Boda, Fjärding och Ekarängen. Totalt 745 elever i stadsdel Öster har deltagit i Kulturskolans aktiviteter. Kulturskolan har arbetat aktivt under året för att nå fler elever genom informationsträffar och dela ut broschyrer till elever och föräldrar. Kulturskoleleverna har också haft möjlighet att få uppträda vid olika arrangemang.

KULTUR Öka antalet utlån av barn- och ungdomslitteratur per barn 6-17år.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet, men antalet utlån till barn och unga har ökat något jämfört med 2015. Ett språkutvecklande arbete tar tid och resultaten kommer inte direkt. Det är ett långsiktigt arbete som kräver personalresurser. Det som måste utvecklas är arbetet mot förskolan och föräldrar, att bibliotekarien deltar oftare på föräldramöten och samverkar med förskolan för att stimulera och inspirera till mer högläsning. Att arbeta läsfrämjande i skolan, skapa läslust samt arbeta med läsprojekt kräver att personal hinner samverka, vilket inte varit möjligt fullt ut. Det som är positivt är att många barn deltagit i sommar- och julbokklubb på fritiden.

FÖRSKOLA Alla förskolor ska ha en handlingsplan för arbetet med modersmålsstöd på förskolan

Alla förskolor har upprättat enhetsspecifika handlingsplaner för arbetet med modersmålsstöd på förskolan. Alla förskolor arbetar med riktade modersmålsstödsinsatser och samverkar med CFL. Alla förskolor tar sin utgångspunkt i den för stadsdelsnämnden upprättade handlingsplanen för modersmålsstöd.

FRITID Skapa aktiviteter på fritidsgårdarna som syftar till att öka brukarinflytandet (%)

Brukarinflytandet har förbättras under stadsdelsorganisationens tid. Ett system där brukarna styr över hälften av verksamhetsmedlen i budgeten har lett till att även de ungdomar som har lite längre till fritidsgården och dåliga kommunikationsförbindelser har kunnat ta del av kommunal fritidsverksamhet.

2.2.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Konceptet "Gående skolbuss" ska provas av en skola i varje stadsdel och därefter utvärderas.	● Genomfört	Fjärdingskolan arbetar enligt konceptet "Gående skolbuss". Stadsdelsvärdarna tar emot eleverna från olika gator och går till skolan. Rektor, biträdande rektor och övrig personal tar emot eleverna på skolgården. Detta har skapat en större trygghet för elever, personal och föräldrar. Rektorer har också fått nya kontaktytor med föräldrar.
Stadsdelsnämnderna uppdras tillämpa SkolFam-modellen.	◆ Delvis genomfört	Arbetet med att tillämpa modellen SkolFam har belysts i det uppdrag Stadsdelsnämnd Väster fick vad gäller att se över hur Borås Stad kan knyta fler familjehem till sig och hur man ska arbeta med att stödja placerade barns skolgång. Utredningen om stärkt familjehemsvård lämnades till Kommunstyrelsen i oktober för ställningstagande.
Förskolan, skolan och gymnasieskolan ska vara avgiftsfri. Ingen elev ska behöva riskera att tvingas avstå från någon aktivitet av ekonomiska skäl.	● Genomfört	Allt som organiseras på Stadsdelsnämnden Östers förskolor och skolor är kostnadsfritt.
Varje grundskola i Borås ska avsätta en summa pengar som ställs till elevrådets fria förfogande, som en del i arbetet med att öka elevers möjlighet till verkligt inflytande över sin arbetsplats.	● Genomfört	Skolenheterna har olika förutsättningar beroende på enhetens storlek och elevernas ålder, vilket har medfört att skolenheterna har tagit sin an uppdraget på olika sätt. På några enheter har det av skolledningen på förhand bestämts en fast summa som elevrådet förfogar över. På andra enheter har det förts en dialog mellan skolledning och elevråd om behoven och hur mycket medel som är rimligt att avsätta.
Värdegrund/toleransarbetet Bra kompis ska återinföras i Borås Stads grundskolor.	◆ Delvis genomfört	Det finns en grupp med representanter från de olika stadsdelarna som under Stadsdelsnämnden Norrs kommundemensamma verksamhetsledning börjat ta fram en plan hur "Bra kompis-konceptet" ska återinföras i Borås Stads grundskolor. En projektledare har anställts på 12,5% under läsåret 16/17. Projektgruppen har arbetat fram ett förslag på olika aktiviteter som skolorna skulle kunna söka pengar för, till exempel besök på ett koncentrationsläger eller för kompetensutveckling av personalen.

2.2.2 Nämnd

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Utforma en handlingsplan för samarbetet mellan skolan och föreningslivet	◆ Delvis genomfört	Det har inte tagits fram en handlingsplan, däremot har rektorer på enhetsnivå samarbetat med föreningslivet. Under Hälsoveckan har det funnits ytterligare möjlighet att skapa kontakter med föreningslivet.

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
FRITID Utforma en handlingsplan för samarbetet mellan fritidsgårdar och föreningslivet	Delvis genomfört	En handlingsplan har inte tagits fram, men på enhetsnivå har fritidsgårdarna samarbetat med föreningslivet. Ett exempel på detta är fritidsgården i Dalsjöfors som genom samarbete med lokala föreningar kan sommaraktiviteter i större utsträckning än vad annars skulle vara fallet.
FÖRSKOLA Utveckla förskolans samarbete med CFL (centrum för flerspråkigt lärande)	Genomfört	Handlingsplanen för samverkan med CFL är en del av den samlade handlingsplanen för arbetet med modersmålsstöd i förskolorna. Alla förskolor har ett samarbete med CFL genom deras språkutvecklare vilka har utbildat pedagoger i interkulturellt förhållningssätt och modersmålsstöd i förskolan. Efter utbildningen har språkutvecklaren besökt förskolorna och följt upp arbetet på plats. Förskolorna har under 2016 startat ett språknätverk i stadsdelen.
FRITID Utforma en handlingsplan för och öka barn och ungas delaktighet och inflytande i den politiska processen	Delvis genomfört	En handlingsplan har inte tagits fram. Under året har dock nämnden bjudit in elevråden till nämndens sammanträde, där de har fått presentera sin skola och även påtala önskemål om förbättringar. Nämnden har svarat elevråden skriftligt, och även lyft en del önskemål vidare till ansvariga nämnder. Ett exempel på detta är önskemål om möjlighet till mer avskildhet i omklädnings- och duschutrymme, vilket nämnden har tillskrivit Lokalförslagsnämnden om.

2.3 Medborgares initiativkraft gör landsbygden levande

Verksamhetens indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
ADMINISTRATION Ett nämndsammanträde per termin ska hållas i annan lokal än i ordinarie möteslokal			2	2

ADMINISTRATION Ett nämndsammanträde per termin ska hållas i annan lokal än i ordinarie möteslokal

Stadsdelsnämnden har under året hållit två av sina sammanträden i annan lokal än ordinarie möteslokal, i mars på Träffpunkt Simonsland och i november på Café 9:an i Gånghester.

2.4 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

Kommunfullmäktige indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde Staden 2016	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Andel ekologiska livsmedel, %.	14,3	23	40	40	32,9

Andel ekologiska livsmedel, %.

Stadsdelsnämnden har inte uppnått målvärdet. Kostverksamheten har under 2016 arbetat för att höja andelen ekologiska livsmedel och inom skolan och förskolan är målvärdet uppnått. Inom äldreomsorgen är målvärdet inte uppnått. Ekologiska livsmedel är fortfarande dyrare än konventionella och då äldreomsorgen arbetat för att minska sitt ekonomiska underskott så har målet ej varit möjligt att uppnå under 2016 trots höga ambitioner.

Verksamhetens indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
FÖRSKOLA Alla förskolor ska systematiskt arbeta med hälsofrämjande åtgärder såsom minskade bullernivåer på förskolan samt giftfria förskolor, %			80	100

FÖRSKOLA Alla förskolor ska systematiskt arbeta med hälsofrämjande åtgärder såsom minskade bullernivåer på förskolan samt giftfria förskolor, %

Förskolorna har en gemensam hälsofrämjande handlingsplan med specificerade insatser/ åtgärder för lägre bullernivåer och för att säkra upp inköp av giftfria leksaker och produkter. Varje enhet prioriterar insatser utifrån den gemensamma planen. Aktiviteter som genomförs eller planeras att genomföras är till exempel att investera i ljuddämpande inventarier, byta ut gamla vilmadrasser och soffor som innehåller farliga kemikalier, utbildningar för pedagoger, analysera sjuk- och frisknärvaro samt samarbeta med leverantörer för att öka giftfritt utbud av inventarier och leksaker. Kemikalisering i form av utbyte av plastleksaker som innehåller skadliga ämnen sker kontinuerligt på alla förskolor. Förskolorna samverkar med miljöutredare på Miljöförvaltningen i buller- och kemikaliefrågor. Miljöutredaren har även besökt varje förskolechef och stöttar verksamheten i den långsiktigt hållbara planeringen och utvecklingen inom området.

2.4.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Antalet kemikalier i förskolor och grundskolor ska minimeras, både när det gäller mat, byggmaterial, inventarier och städprodukter.	Genomfört	Förskolorna arbetar med gift- och kemikaliesanering. Främst handlar det om platsanering gällande leksaker, vilmadrasser, inventarier/redskap samt soffor. Lokalvårdsverksamheten arbetar för att i så stor utsträckning som möjligt enbart använda miljömärkta kemikalier. Lokalvårdsverksamheten genomför också under 2016 kemikalie- och doseringsutbildningar för lokalvårdarna. Andelen ekologiska livsmedel vid förskolorna är mellan 40-55%. Kostverksamheten strävar också efter att maten i så stor utsträckning som möjligt

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
		lagas från grunden och därigenom undviks produkter med stort antal tillsatser. Inom kostverksamheten serveras inte de livsmedel som innehåller mest tillsatser, såsom exempelvis läsk och godis. Stadsdelsnämnden Östers skolor arbetar för att bli certifierade enligt "Grön flagg" eller för att få behålla sin certifiering. Grön flagg innebär att skolenheterna anammar ett ekologiskt kretsloppstänk, där personal tillsammans med eleverna försöker skapa en hållbar miljö fri från skadliga kemikalier i mat, byggmaterial, inventarier och städprodukter.

2.5 Ekonomi och egen organisation

Kommunfullmäktige indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde Staden 2016	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.	7,4	8	7	5,9	8,9
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.	178,5	158,6	425	125	146,1
Hälsa - 1 år utan sjukfrånvaro, andel i %.	31,3	27,3	33	34	29,1

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.

Målvärdet är inte uppnått och utfallet 2016 visar tyvärr på en försämring jämfört med 2015. Sjukfrånvaron är relativt hög i hela landet inom kommunal sektor och framförallt inom de så kallade kontaktyrkena. Organisatoriska förutsättningar behöver säkerställas för ett strategiskt hälsofrämjande arbete. Kartläggning av sjukfrånvaron samt systematiskt hälsoplansarbete inom varje verksamhetsområde har genomförts, vilket ger bättre förutsättningar att arbeta med riktade åtgärder till varje arbetsplats för att minska sjukfrånvaron på kort och lång sikt. Arbetsplatser med hög sjukfrånvaro arbetar med åtgärdsplaner för att minska sin kort- och långtidssjukfrånvaro.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.

Målvärdet är inte uppnått, men utfallet 2016 visar på en förbättring jämfört med 2015. På grund av sjukfrånvaro och vakanser är det nödvändigt med en viss användning av timavlönade. Arbete med optimerad bemanning inom äldreomsorgen pågår och förväntas ge positiva resultat till indikatorn då den ordinarie personalen i större utsträckning ska täcka frånvaro genom så kallade resursspass. Även skolan och förskolan har sett över sin användning av timavlönade.

Hälsa - 1 år utan sjukfrånvaro, andel i %.

Målvärdet är inte uppnått, men utfallet 2016 visar på en förbättring jämfört med 2015. Ett långsiktigt arbete med att skapa organisatoriska förutsättningar för hälsofrämjande arbetsmiljö har påbörjats inom stadsdelsförvaltningen, och det kan ta tid innan man ser effekter på sjukfrånvaron.

2.5.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Arbetet med att avskaffa delade turer ska fortsätta enligt tidigare beslut.	Genomfört	Arbetet med att ta bort delade turer är genomfört under 2016 i alla äldreomsorgens verksamheter.

2.5.2 Nämnd

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Stadsdelsnämnden Öster ska intensifiera arbetet med jämställdhetsintegrering i nämndens verksamheter.	Genomfört	Ett jämställdhetsperspektiv skall integreras i äldreomsorgens verksamhet. I arbetet med projektet "Ett gott liv var dag" deltog Borås Stads Jämställdhetssamordnare i den delprojektgrupp som arbetade med äldreomsorgsfrågorna. De rapporter som är klara under 2016 är jämställdhetssäkrade och de åtgärder och aktiviteter som genomförs med anledning av handlingsplanerna från projektet skall vara granskade/analyserade utifrån ett jämställdhetsperspektiv för att medvetandegöra och åtgärda osakliga skillnader mellan kön. I SKL:s rapport "Öppna jämförelser Jämställdhet" rankas kommunerna utifrån hur stor skillnaden är mellan kvinnor och män i de könsuppdelade nyckeltalen, med utgångspunkten att 1 är lika med jämställdhet. Borås Stad är rankad som kommun nummer 3 av Sveriges kommuner som arbetsgivare. Inom äldreomsorgen är Borås rankad som kommun nummer 47.

3 Stadsdelsverksamhet

3.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse
Sålda platser	15 426	18 738	15 774	19 869	4 095
Statsbidrag	24 841	33 964	30 491	48 950	18 459
Avgifter och övriga intäkter	101 191	101 780	89 177	94 217	5 040
Summa Intäkter	141 458	154 482	135 442	163 036	27 594
Personal	-599 039	-636 712	-670 416	-665 856	4 560
Lokaler	-85 546	-88 319	-88 363	-87 409	954
Köpta platser	-307 068	-329 786	-337 272	-328 398	8 874
Övrigt	-131 539	-121 141	-106 957	-142 135	-35 178
Summa kostnader	-1 123 192	-1 175 958	-1 203 008	-1 223 798	-20 790
Buffert (endast i budget)			-10 446		10 446
Nettokostnad	-981 734	-1 021 476	-1 078 012	-1 060 762	17 250
Kommunbidrag	977 603	1 026 679	1 078 012	1 078 012	0
Resultat efter kommunbidrag	-4 131	5 203	0	17 250	17 250
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat	1 300				
Resultat jfr med tillgängliga medel	-2 831	5 203	0	17 250	17 250
Ackumulerat resultat	11 772	16 975	16 975	35 239	

Resultatanalys

Stadsdelsnämnden Öster redovisar ett plusresultat på 17,3 mnkr jämfört med kommunbidraget för stadsdelsverksamheten. Framförallt är det på intäktsidan, och då främst posten statsbidrag, de positiva avvikelserna återfinns. Bidragen från Migrationsverket har ökat kraftigt jämfört med budget, särskilt till skolverksamheten.

Efter november månads budgetuppföljning prognostiserades ett positivt resultat på 13,8 mnkr för nämnden. Det som skiljer det slutliga resultatet på 17,3 mnkr från prognosen återfinns framförallt inom förskolan, +0,8 mnkr, skolan, +2,0 mnkr, äldreomsorgen -1,9 mnkr och att nämnden inte har behövt använda något av den centrala bufferten, +2,6 mnkr. I förskolans fall beror skillnaden bland annat på att ett antal förbättringar av utemiljön var planerade men blev försenade och när det gäller skolans avvikelse var det statsbidragen som blev högre än beräknat. För äldreomsorgen visade Österpoolen sämre resultat än väntat och kostnaden för bostadsanpassningsbidrag blev också högre.

3.2 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse Tkr	Avvikelse %
Gemensam administration	18 009	18 069	-60	-0,33
Förebyggande arbete	2 800	2 752	48	1,71
Fritid	13 359	13 130	229	1,71
Kultur	6 647	6 688	-41	-0,62
Förskola	233 105	227 259	5 846	2,51
Grundskola inkl. sarskola, fritidshem	439 051	434 763	4 288	0,98
Individ- och familjeomsorg	59 939	54 427	5 512	9,20
Äldreomsorg	294 656	302 788	-8 132	-2,76
Intern service	0	886	-886	
Buffert inom årets kommunbidrag	10 446	0	10 446	100
Summa	1 078 012	1 060 762	17 250	1,60

Väsentliga budgetavvikelser

Förskola

Verksamhetsområdet förskola gör ett bokslut för 2016 med ett överskott på 5,8 mkr. Framför allt är det på posterna köpta/sålda förskoleplatser, 1,7 mnkr, barn i behov av särskilt stöd, 2,3 mnkr och en under året nystartad förskola, 1,4 mnkr som överskottet visas.

Förskoleenheterna generellt visar också på positiva resultat på sammanlagt 0,4 mnkr. En bidragande faktor till överskottet är att det har varit svårt att rekrytera pedagoger till vakanta tjänster samt att det har varit en brist på timvikarier. Flera verksamheter har även visstidsanställda personer med en lägre snittlön än det som det var budgeterat för. Verksamheten hade även budgeterat för en större andel nyanlända till förskolorna vilket blev något färre än vad verksamheten förutspådde. Dessutom var ett antal förbättringar av utemiljön planerade på ett flertal förskolor, men dessa blev fördröjda och hann inte genomföras innan årsskiftet.

Skola

Grundskolan redovisar ett resultat på 4,3 mnkr, vilket främst beror på att elevhälsan visar ett resultat på 1,6 mnkr på grund av vakanser, skolskjutsar 0,8 mnkr för förändrat skolskjutsavtal och ett samlat resultat för skolenheterna på 4,5 mnkr främst beroende på att de fått mer statsbidrag från Migrationsverket än beräknat men också på grund av svårigheter att rekrytera behöriga lärare. Detta väger mer än väl upp det underskott som finns på posten köpta/sålda skolplatser, -2,6 mnkr, vilket främst härrör sig till fler köpta platser hos CFL, Centrum för flerspråkigt lärande.

Individ- och familjeomsorg

Verksamheten gör ett överskott om 5,2 mkr. Antal placeringar på institution/HVB (Hem för vård och boende) har varit lågt hela året, och inga barn i åldergruppen 0-12 år varit placerade på institution/HVB vilket har medfört ett stort överskott på den posten. Även för åldergruppen 13-20 år har antalet placeringar varit lågt.

Äldreomsorg

Myndighet

Resultatet för helåret visar på ett överskott på 2,4 mnkr. Verksamheten gör främst ett plusresultat gällande köp av vård- och omsorgsboende. Antalet personer med beslut om vård- och omsorgsboende ökade hastigt under sommaren men har åter stabiliserats under slutet av året. Underskott uppvisas för posterna administration, korttidsplatser och hemtjänst. Underskottet gällande korttidsvården beror till viss del på ett ökat antal brukare som haft behov av växelvård. Brukarna har varit svårt sjuka och för att möjliggöra kvarboende i hemmet (utifrån den enskildes önskan) har beslut om växelvård varit nödvändigt. Antalet brukare med behov av hemtjänst har under året varit relativt konstant. Under hela 2016 har feedbackmodellen använts som redskap för att hantera beställd och utförd tid inom hemtjänsten. Under första kvartalet 2016, då modellen och dess bakomliggande schabloner inte var helt säkrade, ökade beställd och utförd tid hastigt utan att behoven för den enskilde brukaren bedömdes öka. Under april och juni gjordes justeringar av schablontiderna vilket medfört att tiden åter stabiliserat sig. Beställda timmar till framförallt den interna hemtjänsten ligger dock fortsatt över de budgeterade nivåer och åtgärder måste fortsatt vidtas för att komma i balans. Främsta åtgärden är att kontinuerligt följa upp och ompröva insatser vilket har fått stå tillbaka under 2016 med anledning av underbemanning. Att inte ha "rätt beslut till rätt person vid rätt tillfälle" är inte ett kvalitetssäkrat eller kostnadseffektivt arbetssätt. Vad gäller underskottet avseende administration beror det på tillfälliga extra kostnader vid sammanslagningen av de tre myndighetsenheterna, utbildning i systemet VIVA för externa utförare och kostnader för en konsult som arbetat som biståndshandläggare

Hemtjänst och hemsjukvård

Hemtjänstgrupperna, larmorganisationen och mindre verksamheter som anhörigstöd, träffpunkter och hemtjänstens del av Österpoolen redovisar totalt ett underskott på ca -8,2 mnkr. I underskottet finns även de extra stimulansmedel från Socialstyrelsen för ökad bemanning medräknade, vilka har använts för borttagandet av delade turer. I resultatet finns också kostnader för dubbelbemanning utifrån arbetsmiljöaspekt (hot och våld) för personalen i Hässleholmsområdet med 1,0 mnkr. Sedan våren 2016 är delade eller långa arbetspass borttagna ur nämndens verksamhet. Merkostnaderna för detta beräknas delvis täckas av Socialstyrelsens medel för ökad bemanning.

För att hemtjänsten ska nå budget i balans krävs att personalen utför 65% av sin arbetstid hemma hos brukarna, men verksamheten inte lyckats uppnå detta utan snittet för året är 52%. Det har under året funnits en handlingsplan med åtgärder såsom optimerad bemanning, förbättrad planering, arbete för att minska sjukfrånvaron och liknande som inte har gett den effekt som önskats.

Hemsjukvården i ordinärt boende prognostiserar ett underskott på -1,7 mnkr. Det har under året varit svårare än tidigare att rekrytera personal till hemsjukvården. Verksamheten har under året behövt hyra in en hög andel bemanningssjuksköterskor till stora kostnader, både som vikarier då flera sjuksköterskor slutade under våren, och under semesterperioden. Ännu mer ansträngt har läget varit gällande att rekrytera fysioterapeuter och framför allt arbetsterapeuter. Omsättningen har varit hög och flera rehabiliteringspersonal har slutat utan att ersättare kunnat rekryteras.

Äldreomsorg, övrigt

Ett förändringsarbete, med inriktning att öka brukarinflytande och förbättra produktiviteten och samtidigt arbetsmiljön inom äldreomsorgen, har inletts med hjälp av en konsult till en kostnad på 0,8 mnkr. Samtidigt visar administrationen av vård- och äldreboendeverksamheten ett plusresultat på 0,2 mnkr.

Intern service

Kost och lokalvård

Underskottet för kost- och lokalvårdsverksamheten kan härledas till planerade inköp av köks- och lokalvårdsutrustning för 0,5 mnkr samt extra kostnader på 0,2 mnkr kopplade till Bodaskolans flytt.

Vaktmästeri

Resultatet för vaktmästeriorganisationen är för helåret -0,2 mnkr. Orsaken är främst en stulen bil som visserligen återfunnits men behövs återställas från skador samt vikariat tillsättningar vid sjukfrånvaro som varit nödvändiga men inte rymts inom budget.

3.3 Verksamheternas utveckling

3.3.1 Gemensam administration

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	6 585	6 753	6 996	6 945
Kostnad	-25 043	-26 535	-25 005	-25 012
Nettokostnad	-18 458	-19 782	-18 009	-18 067

Analys

Stadsdelsnämnden Öster har under verksamhetsåret haft elva nämndsammanträden. Nämnden införde från 2016 kontaktpolitikeruppdrag gentemot verksamheterna samt områdesnätverk och ordsråd. Kontaktpolitikeruppdragen har återrapporterats vid nämndens sammanträden.

Ekonomi-, personal-, och stabsfunktionens främsta uppdrag är att stödja kärnverksamheterna. Arbetet under 2016 har till stor del varit förberedelser inför ny organisation och utveckling av stadsdelsnämnden. Det har bland annat handlat om anpassningar av system, arkivering, planering av flytt samt stöd till de nya nämnderna i deras avgränsade förberedelseuppdrag.

Stödfunktionerna har också medverkat i arbetet med upphandlingen av vård- och omsorgsboendet Kapplandsgatan 8.

3.3.2 Förebyggande arbete

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	4 446	4 367	710	1 246
Kostnad	-7 295	-6 918	-3 510	-3 998
Nettokostnad	-2 849	-2 551	-2 800	-2 752

Analys

Förebyggande arbete

Medborgarkontoret på Hässleholmen har under 2016 jobbat med att utveckla medborgarservicen ytterligare och erbjuda intressanta aktiviteter. Inom medborgarservicen har behovet av hjälp med migrationsärenden ökat markant. En nystartad aktivitet under hösten är "kvinnocafé" med information och aktiviteter för kvinnor över 18 år. Lokalen har varit stängd under tre perioder på grund av vattenskada och mögelsanering, vilket påverkat antal besök.

Mötesplats Hulta har under 2016 utvecklat sin verksamhet i samverkan med aktörer i området. En

jobbmässa strax före sommaren på Mötesplats Hulta tillsammans med Jobb Borås, Arbetsförmedlingen och vikariepoolen var mycket välbesökt. Under hösten har det genomförts informationsmöte kring Hulta Torgs utveckling i samverkan med AB Bostäder och Polisen.

3.3.3 Fritid

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	919	755	799	1 411
Kostnad	-14 070	-14 268	-14 158	-14 540
Nettokostnad	-13 151	-13 513	-13 359	-13 129

Analys

Verksamheten har under året haft en svår personalsituation med flera långtidssjukskrivningar och vakanser. Trots detta har personalen, med hjälp av kompetenta vikarier, kunnat upprätthålla kvaliteten i verksamheten.

Liksom tidigare år har verksamheten under 2016 arbetat mot fyra övergripande mål, "ökat brukarinflytande", "nå nya målgrupper", "delaktighet i ungdomars nätbrukande" samt "att ha god kännedom om närområdet och då även inkluderat subkulturer, kriminalitet och berusningsmedel". Eftersom målen är kända för personalen och då det varit ett tydligt fokus på dessa fyra mål under en längre tid, går det att se tydliga framsteg inom dessa områden. Särskilt roligt är det att se att flickor kommit till fritidsgårdarna i en mycket större utsträckning än tidigare.

Med hjälp av statsbidrag har den största sommarverksamheten i Stadsdelsnämnden Östers fritidsverksamhets historia kunnat genomföras, både när det gäller personaltätthet, tillgänglighet och antalet aktiviteter. Detta innebar att tre av fyra fritidsgårdar kunde ha öppet under hela sommaren.

Verksamhetens samverkan med Polisen har under året förbättrats ytterligare, och gått från bra till mycket bra.

3.3.4 Kultur

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	160	121	0	117
Kostnad	-6 801	-6 673	-6 647	-6 804
Nettokostnad	-6 641	-6 552	-6 647	-6 687

Analys

Folkbiblioteken i stadsdelen har under 2016 ökat utlåningen med 4,7 %. E-bokutlåningen minskade något medan utlåningen i bokbussen ökade. Dessa lån registreras dock under Stadsbiblioteket. Den enhet som ökat sin utlåning är Dalsjöfors bibliotek medan Trandared och Hässlehus minskat sin utlåning något.

Under 2016 har det varit fokus på att utveckla biblioteken som mötesplatser. Många olika aktiviteter har arrangerats både för barn och vuxna, såsom bokcafé, korsordscafé, författarbesök, tekniktimme, påskekrim (en norsk företeelse där man läser deckare till påsk), språkcafé och föreläsningar.

Folkbiblioteken har arbetat i nära samarbete med BVC gällande föräldragrupper. Föräldrar informeras om bibliotekets utbud och om hur man som förälder kan stimulera sitt barns språkutveckling. Under 2016 har barnbibliotekarie gjort hembesök till familjer med barn under 8 månader på Hässleholmen för att berätta om bland annat Boda familjecentral samt bibliotekets utbud och verksamhet. En bokgåva har också delats ut. Förskolan har erbjudits sagostunder och bibliotekarier har deltagit på föräldramöten.

Skolbiblioteken har genomfört sina aktiviteter enligt "Pärlbandet" med bl.a. bokprat, informationssökning, författarbesök och teaterbesök. Inom Borås Stad har ett förbättringsarbete gällande skolbibliotek påbörjats i samverkan med skolan.

Under sommaren har ett stort antal barn deltagit i sommarbokklubbar i stadsdelen. I samverkan med föreningar och aktörer har det bedrivits aktiviteter i Dalsjöfors och på Hässleholmen under sommarlovet. I Dalsjöforsparken har man haft Cirkus Cikör och bokbussen. På Hässleholmen har det erbjudits filmverkstad, bokbuss och pysselverksamhet.

3.3.5 Förskola

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	35 781	39 293	38 842	46 199
Kostnad	-229 721	-247 164	-271 947	-273 458
Nettokostnad	-193 940	-207 871	-233 105	-227 259

Analys

Stadsdelsnämndens förskolor har utökats under året med ytterligare en förskola i paviljonger på Bodaområdet. Den fortsatta ökningen av antalet placerade barn under 2016 har medfört att förskolverksamheten har fått köpa fler platser i fristående förskolor och i fristående pedagogisk omsorg samt i andra stadsdelar för att täcka efterfrågan av platser. Behovet av förskoleplatser har tillgodosetts men inte alltid på den förskola som vårdnadshavare önskat.

Lokalbehovet i form av permanenta förskolor med fyra-sex avdelningar är angeläget ur ett hållbart långsiktigt ekonomiskt perspektiv. Byggnationen av Kärrabäckens förskola och Kransmossens förskola påbörjades under 2016 och förskolorna står färdiga under 2017. På Hulta Torg utökas verksamheten i januari 2017 från en till fem avdelningar i en nybyggd förskola. Prioritering av fortsatt nybyggnation av förskolor är viktigt för en hållbar kostnadseffektiv utveckling.

Antalet barn i behov av omfattande särskilt individuellt stöd har ökat och en prioritering i budget har gjorts för att tillgodose resursbehov och kompetensutveckling. Tidiga upptäckter och insatser innebär att stödet kan minimeras senare i skolan. Flera förskolor har genomfört gemensam specialpedagogisk kompetensutveckling. En gemensam handlingsplan för modersmålsstöd i förskolan har tagits fram och varje förskola har tagit fram enhetsspecifika handlingsplaner för modersmålsstöd. Många förskolor arbetar med Babblarna, en språkstimulerande metod, och med Läsfixarna som är en metod för att öka läsförståelsen. Alla förskolor ingår också i Läslyftets satsning på Läsa och Skriva. Under 2016 invigdes Språkoteket på Boda Vårdcentral och ett språknätverk för pedagoger i stadsdelen startade. Bäckaryds förskola deltar i HELA -projektet (Holistiskt engagerat lärande för alla). Projektet finansieras med bidrag genom Västra Götalandsregionens Sociala investeringsmedel som tilldelats Navet. Arbetet syftar till att minska psykisk ohälsa bland barn och ungdomar.

Stadsdelsnämndens förskolor har ett pågående miljöarbete med att gift- och kemikaliesanera verksamheten. Ett intensifierat arbete med att platsanera på förskolorna har fortgått under 2016. Alla gamla vilmadrasser, kuddar, soffor, skötbordsunderlägg och "sittpölar" är nu utbytta och verksamheten fortsätter arbetet med att byta ut plastleksaker.

För att öka säkerheten på förskolorna installerades kodlås på alla förskolor i stadsdelen under slutet av 2016 och början på 2017.

2016 gjordes dessutom en större satsning på inköp av surfplattor, vilket innebär att alla pedagoger nu har en egen att förfoga över i verksamheten.

3.3.6 Grundskola inkl. sarskola, fritidshem

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	32 735	39 068	36 252	49 272
Kostnad	-436 171	-459 039	-475 303	-484 035
Nettokostnad	-403 436	-419 971	-439 051	-434 763

Analys

Stadsdelens skolor har under året arbetat med flera gemensamma utvecklingsprocesser i syfte att utveckla undervisningen och verksamheten. Olika insatser för att göra förbättringar inom områdena elevhälsa, tillgänglighet och inkludering, systematiskt kvalitetsarbete, bedömning för lärande (BFL), läsutveckling, matematik, informations- och kommunikationsteknik, skolornas attraktivitet och personalens stolthet över den egna verksamheten har genomförts. Under 2016 har ett antal extraordinära händelser i omgivningen skett, vilket bidragit till att några enheter lagt extra kraft på trygghetsarbetet. Ett särskilt fokus på att integrera det ökade antalet nyanlända elever har också präglat året. Spännvidden i kunskapsnivåerna och förändringar i den sociala strukturen är utmaningar som skolorna arbetat med.

Skolinspektionen gjorde under året tillsyn i Borås stad. Varje skola har utifrån denna tillsyn fått eller skall få ett tillsynsbeslut, där myndigheten påvisar vilka eventuella utvecklingsområden som finns och som behöver arbetas med. Under 2017 och framåt kommer skolorna och kommunen som huvudman att fokusera på att förbättra grundskolan utifrån dessa tillsynsbeslut. Områden som trygghet och studiero och elevers rätt till särskilt stöd är påtalade utvecklingsområden.

Elevernas resultat i årskurs 9 når inte upp till de uppsatta målen. Resultaten för 2016 visar också en försämring jämfört med tidigare års kunskapsresultat. Faktorer som har påverkat denna resultatutveckling är bland annat det ökade antalet nyanlända elever och ibland svårigheter att kunna sätta in adekvata åtgärder för de elever som är i behov av särskilt stöd.

I augusti 2016 invigdes Bodaskolan. Efter två års totalrenovering var det i princip en helt ny skola som elever och personal kom till när höstterminen startade. Ett ökat behov av platser inom grundskolan medförde att Kommunstyrelsen i september 2016 fattade beslut om att även fjärde våningen på Bodaskolan skall användas till utbildningslokaler. Ombyggnationen skall ske omgående och inflyttning skall vara möjlig till höstterminen 2017.

Även på andra skolor har det under 2016 varit fokus på att skapa nya lokallösningar i syfte att möta det ökade elevantalet. En förstudie gällande om- och tillbyggnad av Gånghesterskolan blev under året klar. Skolan skall dimensioneras för 380 elever i två parallella årskurser från F-6 och beräknas vara klar hösten 2019. De paviljonger som i nuläget används för undervisning och fritidsverksamhet kommer att avvecklas när om- och tillbyggnationen är klar.

På grund av det ökade elevantalet, bland annat beroende på antalet nyanlända elever som kom hösten 2015, har tillfälliga paviljonger behövt sättas upp på Fjärdingskolan.

3.3.7 Individ- och familjeomsorg

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	2 267	2 563	1 770	1 912
Kostnad	-61 504	-64 342	-61 709	-56 339
Nettokostnad	-59 237	-61 779	-59 939	-54 427

Analys

Verksamhetens mål att förskjuta fokus från placering utom hemmet till arbete med barn och familjer i dess naturliga hemmiljö är uppnådd. År 2016 har verksamheten haft ett lågt antal HVB-placeringar (Hem för vård och boende) i åldern 13-20 och inga placeringar avseende åldern 0-12 år. Antalet aktualiserade barn (anmälningar och ansökningar) har under 2016 minskat med 16% mot föregående år samt en minskning av anmälningar med 14%. Antalet öppenvårdsinsatser har minskat vilket kan härledas till ett medvetet restriktivt förhållningssätt till att bevilja insatser i form av kontaktfamiljer och kontaktpersoner då forskningsresultat visar på att dessa insatser inte ger önskad effekt. En annan orsak till minskade öppenvårdsinsatser kan vara arbetet med arbetsmodellen ”En väg in”, där den samlade kompetensen inom individ och familjeomsorgen används optimalt för bäst matchat stöd till den enskilde.

Antalet placerade barn i familjehem har minskat men nettokostnaden per barn har ökat. Det beror på att det fortsatt är svårt att rekrytera interna familjehem och att barn därför placeras i externa konsulentstödda familjehem till betydligt högre kostnad.

Forskning visar ett starkt samband mellan skolprestationer och hur det går senare i livet. För de barn nämnden gör de mest ingripande åtgärderna, såsom placeringar utom hemmet, har verksamheten haft ett fortsatt fokus på skolgången och barnets rätt till föreskriven utbildning.

Samarbetet med polisen har ytterligare stärkts i olika sammanhang utifrån händelser på stadsdelen som skapat oro för barn och familjer på området. Fokus har fortsatt varit att på ett uthållit sätt arbeta med trygghetsskapande åtgärder.

Personalomsättningen inom IFO Barn och familj, både nationellt och lokalt har under flera år varit stor. En handlingsplan för prioritering av arbetsuppgifter har under hösten 2016 tagits fram för att ge medarbetarna rimliga arbetsvillkor. Trots låg bemanning har verksamheten lyckats leva upp till de lagkrav som finns kring handläggningen av barn och unga-ärenden. För att säkra verksamheten har inhyrda socionomkonsulter använts under året. Som en del i att kunna behålla kompetent personal har en plan för systematiskt kompetensförsörjning börjat arbetas fram. Under 2016 har det också gjorts erfarenhetssatsningar i form av lönetillägg för socionomer inom myndighetsutövningen.

3.3.8 Äldreomsorg

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	43 014	45 693	36 730	42 387
Kostnad	-323 711	-335 409	-331 386	-345 173
Nettokostnad	-280 697	-289 716	-294 656	-302 786

Analys

Myndighet

Utgångspunkten för all biståndsbedömning är att arbetet ska hålla en hög rättssäkerhet och myndighetsutövningen ska vara kvalitetssäkrad. Det innebär bland annat att ”skälig levnadsnivå” ska vara styrande i alla de beslut som fattas. Det ska också vara likhet i bedömningarna men hänsyn ska också tas till det individuella behovet. Utredningsmodellen Individens behov i centrum (IBIC) innebär att fokus inte ska vara på vilka insatser som ska utföras utan på den enskildes behov och vad den enskilde faktiskt kan respektive inte kan klara av på egen hand. Modellen är framtagen av Socialstyrelsen och bygger på den äldres egen uppfattning och delaktighet gällande sina resurser och svårigheter. Borås stad behöver under 2017 och framåt utveckla sitt arbete och förståelsen av IBIC så att den får bättre effekt för den enskilde.

Det har under året varit en stor brist på biståndshandläggare, men efter flertalet rekryteringsomgångar är bemanningen vid årets slut uppe i 90%. Underbemanningen har ett tydligt samband med tendensen på nationell nivå att socionomer för tillfället tycks välja bort myndighetsutövande arbetsuppgifter till förmån för andra socionomrelaterade yrken. För att motverka problemet med bristen på medarbetare som väljer myndighetsutövande arbetsuppgifter har Borås Stad arbetat för att på olika sätt stärka yrket och på så sätt minska personalomsättningen. De satsningar som görs är en gemensam kompetensförsörjningsplan, lönepåslag i form av en erfarenhetssatsning för medarbetare med myndighetsutövande arbetsuppgifter (vilket innebär lönetillägg utifrån tjänstgöringstid) och mentorstjänster. Utöver detta arbetar också enheten med att förstärka arbetsledningen för att första linjens chefer ska vara mer närvarande, handlingsplan för prioritering av arbetsuppgifter vid arbetsanhopning, välplanerad introduktion, VFU-center (verksamhetsförlagd utbildning) där vi löpande tar emot en till två studenter för att säkra framtida rekrytering.

Hemtjänst:

Målet gällande brukartiden (andelen tid hos brukaren av den totalt arbetade tiden) har under året varit 65 procent. Resultatet för 2016 visar att brukartiden sjunkit till knappt 52% procent jämfört med 2015 då den var 53 %. Verksamheten har utifrån arbetsmiljö gällande hot- och våld haft dubbelbemanning på vissa arbetspass sedan maj månad, vilket påverkat brukartiden negativt och belastat ekonomin med ca 1 mnkr under året.

Antalet utförda hemtjänststimmar totalt (beställningar både från äldreomsorgens ärendehandläggning samt från sociala omsorgsförvaltningen) har fortsatt att öka. Alla hemtjänstområden inom stadsdelen har dock för mycket tillgänglig personal förhållandevis mot vad som utförs, vilket medför att hemtjänsten inte når budget i balans. Arbetet med att nå budget i balans har varit prioriterat under 2016 och en handlingsplan med åtgärder har tagits fram men har inte givit det resultat som förväntats. Förbättringsarbetet kvarstår och intensifieras inför 2017.

Kontinuitetsmättet har försämrats något jämfört med 2015 då det i genomsnitt var 16 personer en hemtjänsttagare mötte under en 14-dagars period. För 2016 har antalet personer ökat till drygt 17 personer. Frånvaron bland ordinarie personal behöver minskas så att en mindre andel vikarier används, vilket skulle påverka kontinuiteten positivt och även få en positiv ekonomisk effekt.

Hemtjänstgrupperna kommer fortsätta att arbeta med planering så att färre antal personal knyts till varje arbetsschema.

Under året har märkts tilltagande svårigheter att rekrytera utbildad omvårdnadspersonal och tillgången på anställningsbara semestervikarier har varit sämre än tidigare somrar, vilket är oroväckande. Verksamheten har behövt ta in ordinarie personal på kvalificerad övertid då det saknats personal som haft tillräcklig hälso- och sjukvårdsdelegering.

Under 2016 har arbete kring bemanning, att bemanna rätt med brukarnas behov i centrum och borttagande av delade arbetsturer samt långa pass över tio timmar för omvårdnadspersonalen genomförts. Sedan våren 2016 är delade eller långa arbetspass borttagna ur nämndens verksamhet. Merkostnaderna för detta beräknas delvis täckas av Socialstyrelsens medel för ökad bemanning

Nämnden har erbjudit utbildningar såsom delegeringsutbildningar, förflyttningsteknik, handledarutbildning och liknande nödvändiga utbildningar, men för övrigt har restriktivitet rått utifrån den ekonomiska handlingsplan för budgetbalans som förvaltningen upprättade i början av året.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen som ska vara klar senast den 31 mars 2017. Utredaren ska föreslå åtgärder som syftar till högre kvalitet och ökad effektivitet, bättre förebyggande och rehabiliterande insatser, tryggad personalförsörjning, översyn av särskilda boendeformer, flexibla former för beslut om äldreomsorg samt användning av välfärdsteknologi.

Det har blivit allt svårare att rekrytera omvårdnadspersonal och tillgången på utbildade vikarier har varit låg. Särskilt märkbart blev detta vid rekrytering av semestervikarier då tillgången på anställningsbara semestervikarier var lägre än tidigare år. Konkurrensen är hög mellan arbetsgivare inom kommun och region. I Stadsdelsnämndens personalpool, Österpoolen, har inte vakanta tjänster i poolen ersatts då enheterna gjort egna överanställningar för att kunna ta bort delade turer och långa arbetspass. Poolpersonalen har i första hand arbetat inom hemtjänsten där verksamheten är mer sårbar än på vård- och omsorgsboende.

Inom stadsdelen finns tre olika mötesplatser med bra utbud på olika aktiviteter och det är en välbesökt verksamhet. Under året har anhörigstöd funnits tillgängligt alla vardagar. Anhörigcaféer, anhörigdag med diverse aktiviteter har ordnats, och dessutom erbjuds personliga samtal och stöd för den anhörige som vårdar någon hemma.

3.3.9 Intern service

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	88 005	93 846	94 710	97 489
Kostnad	-91 330	-93 586	-94 710	-98 376
Nettokostnad	-3 325	260	0	-887

Analys

Kost- och lokalvårdsverksamhetens huvuduppdrag är att leverera verksamhet med rätt kvalitet till rätt pris gentemot kärnverksamheterna. Under 2016 har inköpen av ekologiska livsmedel ökat från 23% till 32,9%. Flera förskolekök i Stadsdelsförvaltningen Öster hade under 2016 över 50% inköp av ekologiska livsmedel. Arbetet med att KRAV-certifiera samtliga kök inom kostverksamheten pågår och beräknas vara färdigt under 2017.

Det har under de senaste åren varit svårt att rekrytera kockar till köken. Ett viktigt arbete för att motverka denna problematik är att validera duktiga måltidsbiträden med mångårig erfarenhet av att laga mat. Under 2016 har två medarbetare validerats till kockar i Stadsdelsförvaltningen Öster.

Kostverksamheten har under 2016 fortsatt att arbetat vidare med att, där så är möjligt, köpa in mer färsk fisk samt baka bröd i större utsträckning för att öka kvaliteten.

Lokalvårdsverksamheten har även under 2016 fortsatt att arbeta för att samtliga städvagnar i Stadsdelsförvaltningen Öster skall innehålla en standarduppsättning av miljövänliga kemikalier. Detta har ökat förutsättningarna för att ordinarie personal, men framförallt vikarier, väl känner till produkterna och därigenom höjt kvaliteten och ökat säkerheten.

4 Kommungemensam verksamhet

4.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse
Sålda platser	243 341	258 919	267 465	271 838	4 373
Statsbidrag	1 921	2 756	484	4 068	3 584
Avgifter och övriga intäkter	94 237	93 985	105 619	91 274	-14 345
Summa Intäkter	339 499	355 660	373 568	367 180	-6 388
Personal	-272 129	-281 238	-304 978	-298 339	6 639
Lokaler	-17 316	-21 681	-23 115	-22 877	238
Köpta platser	-42 234	-42 679	-38 831	-38 741	90
Övrigt	-65 993	-64 500	-62 644	-64 736	-2 092
Summa kostnader	-397 672	-410 098	-429 568	-424 693	4 875
Buffert (endast i budget)					
Nettokostnad	-58 173	-54 438	-56 000	-57 513	-1 513
Kommunbidrag	50 091	48 592	56 000	56 000	0
Resultat efter kommunbidrag	-8 082	-5 846	0	-1 513	-1 513
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat					
Resultat jfr med tillgängliga medel	-8 082	-5 846	0	-1 513	-1 513
Ackumulerat resultat	-9 308	-16 154	-16 154	-17 667	

Resultatanalys

För Stadsdelsnämnden Östers kommungemensamma verksamhet redovisas ett resultat på -1,5 mnkr. De minskade intäkterna gällande övriga intäkter rör främst interna omföringar av personalkostnader, t ex i Österpoolen. De motsvaras i stor del av minskade personalkostnader. Ökningen av statsbidrag beror till på att Socialstyrelsens stimulansmedel för ökad bemanning inte var budgeterad fullt ut.

I Stadsdelsnämnden Östers kommungemensamma ansvar ligger att placera och betala för personer folkbokförda i annan kommun men som söker plats i vård- och omsorgsboende i Borås. På årsbasis har två platser mindre än budgeterat köpts, och de så kallade "Icke-Boråsarna" genererar ett överskott på

0,6 mnkr, som nämnden inte får tillgodoräkna sig i resultatet. Om denna post räknas bort, så blir det totala resultatet istället -2,1 mnkr.

4.2 Kommunövergripande verksamhet

4.2.1 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnad

Tkr	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse Tkr	Avvikelse %
Äldreomsorg	49 067	48 078	989	2,02
Summa	49 067	48 078	989	2,02

Väsentliga budgetavvikelser

Verksamheten visar ett totalt överskott på 1,0 mnkr jämfört med 2016 års budgettilldelning. En anledning till detta är att det under året långvarig sjukfrånvaro som ej har ersatts. Men den största anledningen är betalningsansvaret för de så kallade "icke-Boråsarna" där ett överskott på 0,6 mnkr redovisas. "Icke-Boråsare" är personer som inte kommer från Borås utan är folkbokförda i annan kommun och söker vård- och omsorgsboende i Borås. Dessa personer har enligt Socialtjänstlagen samma rättigheter vad gäller beslut och placering på vård- och omsorgsboende som en person från Borås Stad.

Kväll- och nattsjuksköterskeorganisationen och sjuksköterskepoolen redovisar ett underskott på 0,4 mnkr, delvis på grund av sjukskrivningar och nyrekryteringar men också på grund av den ansträngda sommaren då det fattats både sjuksköterskor och delegerad omvårdnadspersonal i Stadsdelsförvaltningarna. Detta vägs upp av ett överskott hos Träffpunkt Simonsland på 0,3 mnkr, då HBTQ-certifieringen som var planerad har blivit försenad samt ett överskott hos utvecklingsenheten, 0,2 mnkr.

4.2.2 Verksamheternas utveckling

4.2.2.1 Äldreomsorg

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	53 177	52 082	49 139	51 332
Kostnad	-94 467	-95 002	-98 206	-99 410
Nettokostnad	-41 290	-42 920	-49 067	-48 078

Analys

"Ett gott liv var dag" - vård- och omsorgsprojektet

Stadsrevisionen har granskat styrning, ledning och uppföljning av äldreomsorgsverksamheten för att bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. En övergripande slutsats från revisionen var att verksamheten inte är likvärdig i kommunen, utan det finns skillnader i kvalitet och effektivitet. Detta ledde fram till projektet "Ett gott liv var dag" som

är en genomlysning av äldreomsorgen och funktionshinderverksamheten.

Det övergripande målet med vård- och omsorgsprojektet är att ge medborgarna så bra service som möjligt som är likvärdig var i kommunen man än bor. Målet är att varje individ ska kunna leva ett tryggt liv och känna välbefinnande. Alla som behöver stöd bemöts med respekt, har inflytande över insatser och möter kompetent personal. Det ska vara kvaliteten i varje möte med den enskilde.

Genomlysningen ledde fram till en handlingsplan med 47 förbättringsförslag (tio förslag i den politiska handlingsplanen och 37 förslag direkt till verkställigheten). Handlingsplanen har i delvis verkställt under 2016 men en hel del arbete kvarstår.

IT

Under 2016 har flera olika IT-system införts i Borås Stad, och arbetet har utförts i projektform. Projekt som har genomförts är Viva-verksamhetssystem och TES registrering hos privata utförare av hemtjänst, Feed-backmodellen (en modell som omvandlar insatser till tid), Time Care Planering (strategisk bemanningsplanering) och Time Care Pool (vikarieförmedling samt bemanning av akut frånvaro) har införts i samtliga tre stadsdelar för omvårdnadspersonalen under 2016. Inför 2017 kvarstår införandet för Hälso- och sjukvårdsverksamheten och sociala omsorgsförvaltningens enheter. SVPL-KLARA byttes under hösten 2016 ut mot SAMSA, en gemensam IT-tjänst för samordnad vård- och omsorgsplanering. Införandet skedde samtidigt 2016-12-06 i hela Västragötalandsregionen: kommunerna, primärvård och sjukhus.

I september 2016 intensifierades arbetet med IBIC (Individens Behov I Centrum) som har pågått i Borås Stad sedan 2013. En förstudie genomfördes hösten 2016. Inriktningen var att kartlägga nuläget av IBIC utifrån ett verksamhetsperspektiv med fokus på medarbetarnas upplevelse av arbetssättet.

Införandet av nya IT-system har medfört att den IT-tekniska miljön blivit mer omfattande och komplex. Det har inneburit utökade arbetsuppgifter för IT vård och omsorg både vad gäller systemadministration/förvaltning, support och framtagande av statistik. Utifrån detta har enheten utökats med ytterligare tjänster under 2016.

Omorganisationen till facknämnder 2017-01-01

Arbetet med omorganisationen påbörjades under våren 2016. Under hösten har tio personer på IT vård och omsorg varit involverade i arbetet med att förändra IT-systemen inför den nya organisationen. Omorganisationen har fått en stor påverkan på verksamhetssystemet Viva, som används av ca 5500 användare, eftersom systemet omfattar allt från ekonomi till journalföring.

4.3 Kommungemensam produktion

4.3.1 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnad

Tkr	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse Tkr	Avvikelse %
Grundskola	0	577	-577	
Äldreomsorg, vård- och omsorgsboende	1 831	2 409	-578	-31,57
Äldreomsorg, korttidsplatser	5 077	6 549	-1 472	-28,99
Äldreomsorg, dagverksamhet	25	-101	126	504,00
Summa	6 933	9 434	-2 501	-36,07

Väsentliga budgetavvikelser

Grundskola

Verksamheten består av Kommunikationsklass och A-resurs (för elever med autismspektra). A-resursen har under året haft en elev mindre än vad verksamheten är dimensionerad för och redovisar därför ett underskott på -0,6 mnkr.

Äldreomsorg, vård- och omsorgsboende

Nämndens produktion av vård- och omsorgsboende har genererat ett mindre underskott på 0,6 mnkr 2016. Intäktsbortfall på grund av tomma platser är en av orsakerna till underskottet. På Dalsjövägen 25 F, ett vård- och omsorgsboende med hemtjänstinsatser, har sex lägenheter av trettio haft intagningsstopp i avvaktan på att eventuellt omdanas till trygghetsbostäder. Detta har genererat ett intäktsbortfall på drygt 2,2 mnkr för vilket kompensation inte utgår. Tillräcklig anpassning av personalbemanning har inte kunnat göras för att täcka detta intäktsbortfall fullt ut då de boende i övrigt har omfattande omvårdnadsbehov. Även på nämndens övriga vård- och omsorgsboenden har beläggningen skiftat under året. I snitt har 19 platser varit tomma, vilket är en minskning jämfört med 2015 då i snitt 27 platser stod tomma varje månad.

Det har varit en hel del vakanser och svårigheter att rekrytera nya sjuksköterskor på vård- och omsorgsboende, vilket har resulterat i att bemanningssjuksköterskor hyrts in dels löpande under året och dels under semesterperioden, vilket påverkat det ekonomiska utfallet negativt.

Poolverksamheten har uppvisat ett försämrat resultat då antalet poolpersonal minskat då verksamheterna gjort överanställningar på enheterna för att hantera borttagandet av delade arbetsturer. De beräknade intäkterna har därmed minskat och den administrativa överbyggnaden har blivit relativt större, vilket påverkat det ekonomiska utfallet negativt.

Nämnden har sedan våren 2016 tagit bort delade arbetspass samt långa arbetsturer över 10 timmar för omvårdnadspersonalen. Merkostnaderna för detta beräknas delvis täckas av Socialstyrelsens medel för ökad bemanning.

Tre personer med omfattande vård- och omsorgsbehov och stora sjukvårdsbehov som har behov av att ha personal intill sig dygnet runt bor på ett av nämndens boenden. Nämnden har fått kompensation för de extra kostnader som detta medfört.

Äldreomsorg, korttidsplatser

Nämndens produktion av korttidsplatser har genererat ett underskott på totalt 1,5 mnkr. Beläggningsgraden har under hela året varit god för den korttidsenhet som har inriktning mot demenssjukdom, nästintill 100%. I snitt har korttidsenheten med inriktning somatik haft en beläggningsgrad på 81% under året, de senaste månaderna har dock beläggningsgraden sjunkit ytterligare, i snitt lägre än 70%. Stadsdelsnämnderna i staden har beviljat färre korttidsplatser under året än det antal platser som producerats. T ex har Stadsdelsnämnden Väster haft ett tvärprofessionellt team, så kallad "trygg hemgång", som tillsammans tryggt hemgång och rehabilitering till det egna hemmet istället för att bevilja korttidsplacering. Verksamheten har svårt att planera bemanningen då beläggningsgraden är skiftande. Dock har arbetet med optimerad bemanning gett positiv effekt mot föregående år då underskottet var större.

Under året har verksamheten också haft flertalet brukare med omfattande behov av omvårdnad samt avancerad sjukvård som krävt förstärkning av personalresurser.

Nämnden har sedan våren 2016 tagit bort delade arbetspass samt långa arbetsturer över 10 timmar för omvårdnadspersonalen. Merkostnaderna för detta beräknas delvis täckas av Socialstyrelsens medel för ökad bemanning.

Äldreomsorg, dagverksamhet

Nämnden bedriver dagverksamhet för demenssjuka på Demenscentrum Bodagatan 36 och har klarat att nå ett plusresultat på ca 100 tkr. Verksamheten har dock svårt att anpassa bemanningen då många av de besökande inte kommer som planerat men har lyckats hantera detta på ett positivt sätt.

Åtgärder

Äldreomsorg, vård- och omsorgsboende

En handlingsplan för att nå budget i balans togs fram av förvaltningen i februari 2016 då bokslutet för föregående år, 2015 visade ett underskott på 4 mnkr.

Utveckling av arbetssätt för att bemanna efter beläggning och brukarnas behov har prioriterats under 2016.

Äldreomsorg, korttidsplatser

En handlingsplan för att nå budget i balans togs fram för verksamhet med somatisk inriktning utifrån att det varit den verksamhet som inte haft budget i balans på grund av dålig beläggning. Verksamheten ser att beläggningen behöver koncentreras och eventuellt behövs även någon korttidsenhet tomställas om beläggningen fortsätter att vara låg utifrån ekonomisk aspekt.

4.3.2 Verksamheternas utveckling

4.3.2.1 Grundskola inkl. särskola, fritidshem

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	0	13 621	14 489	14 089
Kostnad	0	-13 655	-14 489	-14 666
Nettokostnad	0	-34	0	-577

Analys

Stadsdelsnämnden Öster ansvarar för de kommundemensamma särskilda undervisningsgrupperna Kommunikationsklass och A-resurs (för elever med diagnos inom autismspektrat).

Inkluderingsarbetet i Borås Stad, utbildningsinsatser och den ökade medvetenheten inom rektorsgruppen har medfört att fler elever kan gå kvar i sin ordinarie skola och klass. A-resursen har under året haft en elev mindre än vad verksamheten är dimensionerad för, men har inte anpassat ner storleken på organisationen då osäkerheten om hur det fortsatta behovet ser ut är stor då tendensen är att elever med språkstörning och andra diagnoser ökar.

Under året har det framkommit många synpunkter på att skolskjutsarna gällande Kommunikationsklassen inte fungerat tillfredsställande. Stadsdelsnämnden tillskrev därför Tekniska nämnden att åtgärder för att förbättra situationen måste vidtagas omedelbart. En förbättring har sedan dess skett.

4.3.2.2 Äldreomsorg

Under året har märkts tilltagande svårigheter att rekrytera utbildad omvårdnadspersonal, sjuksköterskor och rehabiliteringspersonal. Även tillgången på anställningsbara semestervikarier har varit sämre än tidigare somrar.

Under 2016 har arbete kring bemanning, att bemanna rätt med brukarnas behov i centrum och borttagande av delade arbetsturer samt långa pass över tio timmar för omvårdnadspersonalen genomförts. I slutet av året började schemaplaneringsverktyget Time Care att användas som stöd i arbetssättet kring individuella verksamhetsanpassade scheman.

All personal har erbjudits utbildning i palliativ vård det vill säga lindrande vård vid livets slut ledd av stadsdelsförvaltningens egna sjuksköterskor. Nämnden har även erbjudit utbildningar såsom delegeringsutbildningar, förflyttningsteknik, handledarutbildning och liknande nödvändiga utbildningar men för övrigt har restriktivitet rått utifrån den ekonomiska handlingsplan för budgetbalans som förvaltningen upprättade i början av året.

Nämnden har arbetat vidare med förbättringsarbete kring kost och måltidssituationen. Bland annat har äldreomsorgen tillsammans med kostorganisationen i samtliga verksamheter och med stöd av kostombuden säkrat rutiner för livsmedelskontroll samt rutiner för en god måltidsmiljö.

Nämnden har arbetat vidare med förbättringsarbete kring kost och måltidssituationen. Bland annat har äldreomsorgen tillsammans med kostorganisationen i samtliga verksamheter och med stöd av kostombuden säkrat rutiner för livsmedelskontroll samt rutiner för en god måltidsmiljö.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen

som ska vara klar senast den 31 mars 2017. Utredaren ska föreslå åtgärder som syftar till högre kvalitet och ökad effektivitet, bättre förebyggande och rehabiliterande insatser, tryggad personalförsörjning, översyn av särskilda boendeformer, flexibla former för beslut om äldreomsorg samt användning av välfärdsteknologi.

Under 2017 kommer omställning och fokusering på att skapa gemensamma rutiner och arbetssätt i den nya Vård- och äldreförvaltningen att pågå för att uppnå de verksamhetsmål och effektiviseringskrav som finns för verksamheten.

4.3.2.2.1 Vård- och omsorgsboenden

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	256 231	259 037	255 638	266 018
Kostnad	-260 039	-263 068	-257 469	-268 427
Nettokostnad	-3 808	-4 031	-1 831	-2 409

Analys

Stadsdelsnämnden Öster har under 2016 producerat 387 platser på vård- och omsorgsboende. 51 av dessa platser är på vård- och omsorgsboende med hemtjänstinsatser och 336 platser är vård- och omsorgsboende med heldygnsoomsorg. Sex platser på Dalsjövägen 25 F har haft intagningsstopp under en stor del av året i avvaktan på att eventuellt omdanas till trygghetsbostäder.

Ett omfattande arbete har bedrivits kring bemötande och värdegrund. Vårdighetsgarantier är implementerade. All personal har också deltagit i värdegrundscirklar under ledning av samtalsledare.

Verksamheterna har under året fortsatt utvecklingsarbetet kring det sociala innehållet och aktiviteter för brukarna, såväl gemensamma som individuella, på de flesta boenden erbjuds aktiviteter även på helgerna. Nöjdheten med utbudet av aktiviteter har ökat från 58 % 2015 till 64 % 2016. De flesta vård- och omsorgsboenden har anställda aktivitetssamordnare.

Brukarråd har erbjudits på samtliga somatiska, (kroppsligt sjuka) vård- och omsorgsboenden och anhörigråd har erbjudits på samtliga enheter för personer med demenssjukdom. Syftet är att öka inflytandet och delaktigheten i vården och omsorgen för brukarna och deras anhöriga.

En upphandlingsprocess kring vård- och omsorgsboendet på Kapplandsgatan 8 som ska läggas ut på entreprenad har pågått under 2016 och på nämndsammanträdet i december beslutade nämnden om tilldelningsbeslut för den externa utförare som ska driva boendet framöver.

4.3.2.2.2 Korttidsplatser

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	307 361	312 660	318 813	326 414
Kostnad	-324 244	-324 144	-325 746	-335 271
Nettokostnad	-16 883	-11 484	-6 933	-8 857

Analys

Stadsdelsnämnden producerar 66 korttidsplatser, 44 platser med somatisk inriktning och 22 platser med inriktning demens.

Så kallade palliativa platser (vård i livets slutskede) finns i första hand på Hulta Ängar och ska vara platser för palliativt syfte men även kunna utökas eller minskas utifrån behov och efterfrågan. I början av 2016 omdanades Hulta Ängar till att ses som en sammanhållen korttidsenhet istället för som tidigare som två skilda avdelningar. Förändringen gjordes i syfte att lättare kunna bemanna efter beläggning och öka samarbetet mellan all personal och olika yrkesroller.

Verksamheten erbjuder alla som vistas på korttidsplacering att svara på enkät vid hemgång med liknande frågor som Socialstyrelsens brukarenkät har för hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Svartsresultatet och dess styrkor samt förbättringsåtgärder har omhändertagits och arbetas vidare med i verksamheten för att ytterligare öka nöjdheten för dem som vistas på korttid.

Trygghetsplatser

Nämnden producerar trygghetsplatser för demenssjuka på Demenscentrum Bodagatan 36. Det krävs inget biståndsbeslut för komma dit utan den äldre eller dess närstående kan kontakta verksamheten direkt och boka plats. Målet är att erbjuda en plats inom ett dygn så den närstående får snabb avlösning i max 10 dagar.

4.3.2.2.3 Dagverksamhet

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Intäkt	2 029	3 266	4 693	3 665
Kostnad	-2 982	-3 745	-4 718	-3 564
Nettokostnad	-953	-479	-25	101

Analys

Nämnden bedriver dagverksamhet för demenssjuka på Demenscentrum Bodagatan 36. Dagverksamhet riktar sig till personer med demenssjukdom eller minnesproblematik som bor kvar i det egna hemmet och målsättningen är att erbjuda en meningsfull dag med social samvaro samt att vara ett stöd för anhöriga som får möjlighet till avlastning. Genom det kan personer med demenssjukdom bo kvar längre i det egna hemmet. Dagverksamheten erbjuder möjlighet att komma veckans alla dagar och även på kvällstid.

5 Verksamhetsmått

5.1 Fritidsverksamhet

Verksamhetsmått	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal fritidsgårdar	6	6	6	6
Öppethållande timmar per vecka, fritidsgård	181	181	181	181
Öppethållande dagar per vecka	6	6	6	6

5.2 Kultur

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal folkbibliotek	3	3	3	3
Öppethållande timmar per vecka, folkbibliotek	112	112	114	118

5.3 Skola

5.3.1 Grundskola

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal elever från stadsdelen i grundskola	3 630	3 696	3 876	3 918
Antal individintegrerade elever från stadsdelen	3	3	18	17
Antal egna elever i fristående skola	347	354	365	369
Antal elever i stadsdelens skolor, ej kommungemensamma specialskolor	2 991	3 090	3 163	3 211
Antal elever i åk 1-3 i stadsdelens skolor, ej kommungemensamma specialskolor	1 196	1 237	1 259	1 280
Antal elever i åk 4-6 i stadsdelens skolor, ej kommungemensamma specialskolor	1 086	1 105	1 136	1 128
Antal elever i åk 7-9 i stadsdelens skolor, ej kommungemensamma specialskolor	709	748	768	803
Total produktionskostnad per elev i stadsdelens skolor, exkl skolskjutsar, kr	89 228	89 605	90 120	90 467
Kostnad för administration per elev i stadsdelens skolor, kr	7 833	6 727	6 799	7 267
Kostnad för skolmåltider per elev i stadsdelens skolor, kr	5 555	5 737	6 142	6 077
Kostnad för elevvård per elev i stadsdelens skolor, kr	2 933	3 864	4 168	4 234
Kostnad för lokaler per elev i stadsdelens skolor, kr	20 267	20 433	19 238	18 676
Kostnad för undervisning per elev i stadsdelens skolor, kr	43 023	43 138	43 257	43 421

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Kostnad för elevassistenter per elev i stadsdelens skolor, kr	5 180	5 329	6 138	5 140
Kostnad för läromedel mm per elev i stadsdelens skolor, kr	3 467	3 472	3 450	4 758
Kostnad för skolbibliotek per elev i stadsdelens skolor, kr	969	904	928	895
Lokalyta per elev, m ²	15,45	14,95	14,4	14,18
Antal elever per lärare, exkl. kommungemensam skola (heltidstjänst)	12,5		12,9	12,6
Antal elever per lärare exkl. lärare i svenska som andraspråk	13,5		13,5	13,3
Antal elevvårdspersonal och elevassistenter per 100 elever	1,9	2,45	2,4	2,7
Antal egna elever med skolskjuts	1 495	1 217	1 246	1 286

5.3.2 Förskoleklass

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal elever från stadsdelen i förskoleklass	449	448	481	486
Antal elever i fristående verksamhet	12	9	10	12
Antal elever i stadsdelens förskoleklasser	429	433	463	432
Total nettokostnad per elev i stadsdelens förskoleklasser	32 953	41 438	40 298	44 357
Kostnad för personal per elev i stadsdelens förskoleklasser	22 437	30 262	28 259	33 062
Kostnad för lokaler per elev i stadsdelens förskoleklasser	5 074	4 998	4 978	5 291
Övriga kostnader per elev i stadsdelens förskoleklasser	5 441	6 178	7 060	6 004
Elever per heltid pedagogisk personal	17,5	16,4	17,5	16,9

5.3.3 Obligatorisk särskola

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal elever i särskola	38	34	26	38

5.3.4 Fritidshem

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal placerade barn från egen stadsdel.	1 407	1 508	1 512	1 533
varav barn i fristående verksamhet	42	46	47	50
Andel placerade barn som går i förskoleklass och åk 1-3, %	81	74	74	76
Andel placerade barn som går i åk 4-6, %.	9	19	12	13
Antal producerade platser i stadsdelen	1 081	1 218	1 163	1 165
Antal inskrivna barn i stadsdelen	1 338	1 508	1 439	1 420
Bruttokostnad per heltidsbarn, kr	40 163	36 509	36 079	37 840
Kostnad för personal per heltidsbarn, kr	30 065	27 319	26 169	28 240
Kostnad för lokaler per heltidsbarn, kr	4 425	3 972	4 621	4 426
Övriga kostnader per heltidsbarn, kr	5 672	5 218	5 290	5 174
Inskrivna barn per heltid pedagogisk personal	21,3	23,8	22,7	24

5.4 Förskola

5.4.1 Förskola

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal placerade barn från egen stadsdel	2 017	2 085	2 100	2 112
varav barn i fristående verksamhet	96	111	105	108
varav barn i pedagogisk omsorg i stadsdelen	4	4	4	4
varav barn i enskild pedagogisk omsorg	4	10	8	16,42
Andel placerade egna barn i förskoleverksamhet, %	91	87	86	88
varav andelen placerade egna barn i förskola, %	91	87	86	88
varav andelen placerade egna barn i pedagogisk omsorg, %	0	0	0	0

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal producerade platser i stadsdelen.	1 475	1 507	1 567	1 572
Antal inskrivna barn i stadsdelen.	1 926	1 940	2 006	1 993
Bruttokostnad per heltidsbarn, kr.	135 754	144 203	152 673	152 794
Kostnad för personal per heltidsbarn, kr.	97 362	103 771	112 453	107 395
Kostnad för lokaler per heltidsbarn, kr.	19 986	21 255	22 611	22 305
Övriga kostnader per heltidsbarn, kr.	18 407	19 177	17 609	23 094
Inskrivna barn per heltid pedagogisk personal.	6	5,5	5,8	5,9
Barn på förskola där barnen deltar vid planering av förskolans (veckans) aktiviteter, andel i %.	93		100	

5.4.2 Pedagogisk omsorg, upp till 5 år

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal inskrivna barn i stadsdelens pedagogiska omsorg, upp till 5 år	4	4	4	4

5.4.3 Öppna förskolor

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Öppethållande timmar per vecka	37	37	37	37
Antal öppna förskolor	2	2	2	2

5.5 Individ- och familjeomsorg för barn och ungdomar

5.5.1 Barn och ungdom 0-20 år

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal aktualiserade barn och ungdomar	610	733	650	610
Andel aktualiserade av totala antalet 0-20-åringar, %	6,8	8,3	7,7	7,2

5.5.2 Öppenvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal barn/ungdomar som är föremål för individuellt behovsprövade öppna insatser	241	302	250	255
Genomsnittlig nettokostnad per barn/ungdom i individuellt behovsprövade öppna insatser.	71 291	66 135	56 928	63 592

5.5.3 Familjehem

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal placerade barn/ungdomar,	60	50	55	56
Antal vård dygn per placerad	262	228	260	314
Nettokostnad per vård dygn, kr	816	1 246	902	1 156

5.5.4 Institutioner för 0-12-åringar

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal placerade barn/ungdomar	1	3	3	0
Antal vård dygn per placerad.	55	42	90	0
Nettokostnad per vård dygn, kr.	4 460	9 881	7 730	0

5.5.5 Institutioner för 13-20-åringar

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal placerade barn/ungdomar.	23	21	19	17
Antal vård dygn per placerad,	189	116	180	68
Nettokostnad per vård dygn, kr,	2 948	4 484	3 331	6 615

5.6 Äldreomsorg

5.6.1 Insatser i ordinärt boende

Verksamhetsmått	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal brukare med hemtjänst, över och under 65 år	757	806	650	761
varav brukare över 65 år	700	763	605	729

5.6.2 Utförd tid

Verksamhetsmått	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Total utförd tid i egen regi hos brukare, timmar	107 046	101 955	105 600	110 328
Tid som utförs av extern utförare hos brukare enligt hemtjänstvalet, timmar	37 577	47 314	50 400	50 805
Brukartid, %	53,8	53	65	51,6
Bruttokostnad per utförd timma hos brukare interna utförare, kr	572	605	541	654

5.6.3 Matdistribution

Verksamhetsmått	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med matdistribution	176	159	180	151
varav antal personer med kyld mat	176	159	180	151
varav antal personer med varm mat	0	0	0	0

5.6.4 Sjuksköterskor i ordinärt boende

Verksamhetsmått	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal brukare med sjuksköterskeinsatser			700	

Uppgiften går ej ta fram i verksamhetssystemet VIVA

5.6.5 Rehabilitering, dagvård och sjukgymnastik i ordinärt boende

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal brukare med rehabiliteringsinsatser			700	

Uppgiften går ej ta fram i verksamhetssystemet VIVA

5.6.6 Vård- och omsorgsboende med hemtjänst

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal köpta platser.	50	49	57	43
Antal producerade platser (lägenheter) i egen stadsdel.	51	51	45	51

5.6.7 Vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal köpta platser	176	177	180	178
Antal producerade platser (lägenheter) i egen stadsdel	336	336	336	336
Antal entreprenadplatser	0	0	0	0
Antal icke boråsare på vård- och omsorgsboende	21	24	26	24

5.6.8 Korttidsvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal producerade korttidsplatser	66	66	66	66
Antal belagda dygn med korttidsvård	19 766	18 558	22 886	19 807
Bruttokostnad per vårddygn, kr	2 848	2 851	2 547	2 950
Antal köpta dygn med korttidsvård, för egna stadsdelsinvånare	7 721	7 042	5 840	7 553
Antal personer från stadsdelen med korttidsvård	202	240	177	159
Antal dygn per person med korttidsvård	38	29	33	48

5.6.9 Övrigt

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Trygghetstelefoner	1 085	918	980	852
Antal hemvårdsbidrag	62	48	54	42

5.7 Egen organisation

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Andel personer som har heltidsanställningar.	96,8	96,9	100	97,2

6 Investeringar

Investeringsprojekt

Tkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2015	Utgift 2016	Återstår
Förskola Kransmossen, inventarier	1 000		0	1 000
Förskola Brämhult, inventarier	1 000		0	1 000
Bodaskolan etapp 2, inventarier	2 500		4 904	-2 404
Stadsdelskontor, inventarier	1 000		0	1 000
Kommungemensam träffpunkt, inventarier	3 300		0	3 300
Vård- och omsorgsboende, taklyftar	700		0	700
	9 500		4 904	4 596

Analys

När det gäller Bodaskolans inventarietköp har Kommunstyrelsen under året fattat beslut om att våning 4 skall användas till skollokaler. När kostnadsberäkningen för investeringarna gjordes, förutsattes att en återanvändning av möbler i sammanträdesrum, cafeteria och kontorsrum på Stadsdelskontoret Öster skulle kunna göras. Men i och med nya beslut om organisationen under projektets gång har detta inte varit möjligt, vilket medfört att Bodaskolan har varit tvungna att göra inköp även för ytor som ursprungligen var menade för ett stadsdelskontor, varför även investeringsbudget för denna post har utnyttjats.

Bodaskolan har således gjort inventarietköp för 4,9 mnkr. Detta ska jämföras med investeringsbudgeten på 2,5 mnkr för detta plus budgeten för inventarier för ett nytt stadsdelskontor på 1,0 mnkr. Således har budgeten överskridits med 1,4 mnkr.

I övrigt har inga investeringsmedel använts.